

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Vejledning til
kommuner og
interessenter
Om vandløbsindsatser
for
vandområdeplanerne
2021-2027 i MiljøGIS

Marts 2022

1. Indledning

Denne vejledning er rettet til kommuner og interessenter til brug for det videre arbejde med indsatserne for vandløb i forbindelse med høringen af vandområdeplanerne 2021-2027.

Vejledningen viser, hvordan vandløbsindsatser præsenteret i høring af vandområdeplanerne 2021-2027 og de forslag til indsatser, som kommuner og vandråd har meldt ind, kan sammenholdes.

Vandløbsindsatserne i vandområdeplanerne 2021-2027 er fastlagt på grundlag af forslag fra kommunerne, som med bistand fra lokale vandråd har udarbejdet forslag til konkrete supplerende foranstaltninger til forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Størstedelen af indsatserne er såkaldt almindelige indsatser, hvortil der på forhånd var fastlagt en økonomisk ramme, mens en mindre del var øvrige indsatser, der umiddelbart ligger ud over den givne økonomiske ramme. Tre større spærringsfjernelser indmeldt under øvrige indsatser er medtaget i indsatsprogrammet. Konkret drejer det sig om passage ved Ribe Ydermølle, Ribe Frisluse og Ribe Midtmølle i Ribe Å, passage ved Knagemøllen i Kongeåen og passage ved Holløse Mølle i Susåen. Det gælder for alle tre projekter, at de vil åbne faunapassage til et betydeligt omfang af opstrøms vandløbssystemer til gavn for miljøtilstanden bredt i systemet. Dertil kommer et vist antal indsatser (restaurering af ådale), som er finansieret under CAP'en, men som også er fundet via "øvrige-indmeldingerne".

Miljøstyrelsen har gennemgået forslagene fra kommuner og vandråd. Forslagene er som udgangspunkt lagt til grund for fastlæggelsen af de fysiske vandløbsindsatser, som kommunerne frem til 2027 skal omsætte til konkrete projekter. Det kan generelt konstateres, at kommunerne har valgt en omkostningseffektiv tilgang til arbejdet, hvor indsatsforslag er fokuseret i små og mellemstore vandløb.

Baggrundsmateriale for vandrådernes arbejde kan findes på Miljøministeriets hjemmeside. Her findes bl.a. også "Vejledning til kommuner og vandråd om arbejde med forslag til indsatsprogrammet for vandløbsindsatsen i 2021-2027" og login-portaler for kommuner og vandråd til at finde deres indberettede forslag til indsatser: <https://mim.dk/natur/vand/vores-vandmiljoe/proces-for-vandomraadeplaner/vandraad-2019-2020/>

De fysiske vandløbsindsatser i VP3 omfatter i alt syv typer af indsatser ("mindre strækingsbaserede restaureringer", "genslyngning", "restaurering af ådale", "åbning af rørlagte strækninger", "fjernelse af fysiske spærringer", "etablering af okkeranlæg" og "etablering af sandfang"). Disse lag kan ses i MiljøGIS under "VP3 høring – Indsatser → Vandløb". De mindre strækingsbaserede indsatser indeholder 5 indsatser ("plantning af træer langs vandløb", "udskiftning af bundmateriale", "hævning af vandløbsbund", "udlægning af groft materiale" samt "udlægning af groft materiale og træplantning"). Åbning af rørlagte strækninger indeholder 2 indsatser ("åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale/med hævning af bund og genslyngning" og "åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale"). Disse tilsammen yderligere 7 lag kan ses i MiljøGIS under "VP3 høring – Vandløb støttelag". Der er således tale om en udfoldning af indsatsprogrammet – dvs. efter Miljøstyrelsens behandling af indberetningerne fra kommune og vandråd – fordelt på samtlige kategorier af virkemidler. Nedenfor er vist, hvorledes lagene kan tilgås i MiljøGIS. Bemærk, at lagene i MiljøGIS kan inddeles i f.eks. kommuner og hovedvandopland.

Ved at tænde for et af de to nævnte lag fås et samlet overblik over, dels hvilke typer indsatser der er præsenteret i forslag til vandområdeplanerne 2021-2027, dels hvilke indsatser kommunerne i samarbejde med vandrådene har meldt ind til Miljøstyrelsen (efter Miljøstyrelsens behandling), det såkaldte støtdata, inden for den givne kommunegrænse eller hovedvandopland.

For mere information om de enkelte indsatser henvises til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter": <https://mim.dk/media/225714/udkast-vejledning-til-indsatsprogram-vp3.pdf>

Denne vejledning skal give brugere en forståelse for brugen af MiljøGIS, samt hvordan man hurtigt kan tilgå den data som ønskes. Med skærbilleder af MiljøGIS og tilhørende forklarende tekster gennemgås et udvalg af de forskellige kategorier, der findes i MiljøGIS.

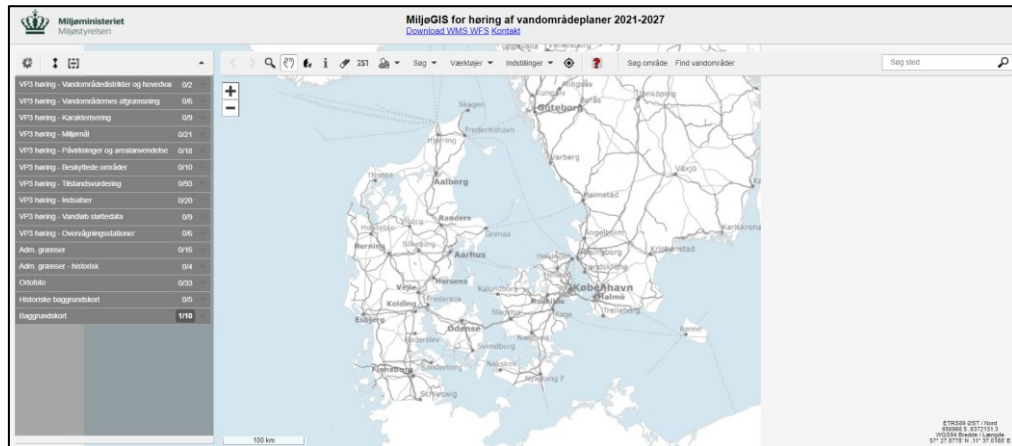
Vejledningen vil ligeledes gennemgå, hvordan man tilgår de forskellige data for indsatserne fra vandområdeplanerne 2021-2027.

2. IT-vejledning til MiljøGIS

Områder, kommuneinddeling og hovedvandomplande

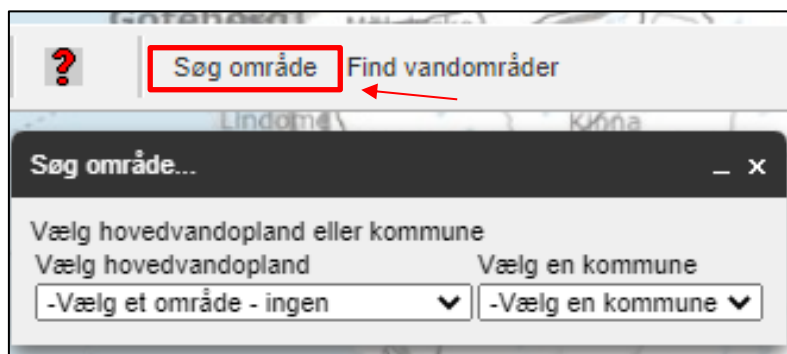
Til højre ses startside af MiljøGIS for høring af vandområdeplanerne 2021-2027.

I venstre side af billedet ses de forskellige kategorier med indhold fra vandområdeplanerne 2021-2027.

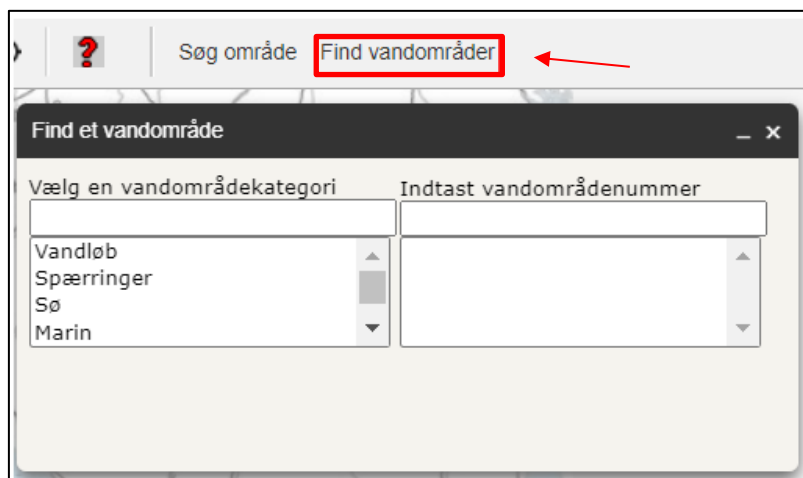

Ønsker man at finde et bestemt hovedvandompland eller en kommune, kan man i den øverste bjælke vælge dette ved først at trykke på "Søg område", hvorefter boksen med søgemulighederne kommer frem.

Når man har valgt et bestemt område zoomes der automatisk ind på området, som vil fremstå med farver, og resten af Danmark vil fremstå som grå.

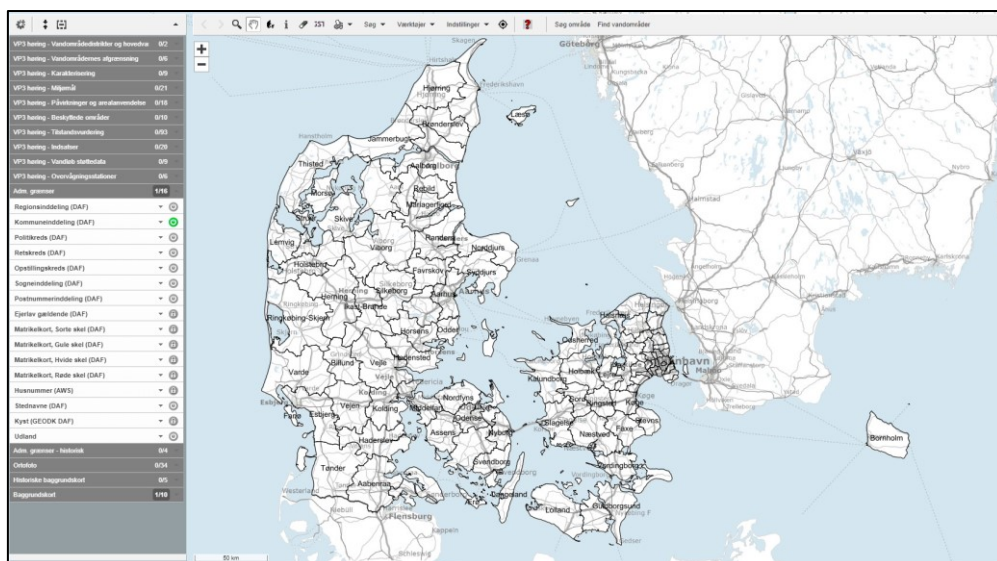

Ønsker man at finde data om et bestemt vandområde eller spærring, kan man blot trykke på "Find vandområder" og derefter vælge vandområdekategori, og til slut skrive vandområdenummeret, hvis man vælger vandområdekategori "Vandløb" eller spærringsnummeret, hvis man vælger vandområdekategori "Spærringer". Man kan ikke søge på vandløbsnavne.

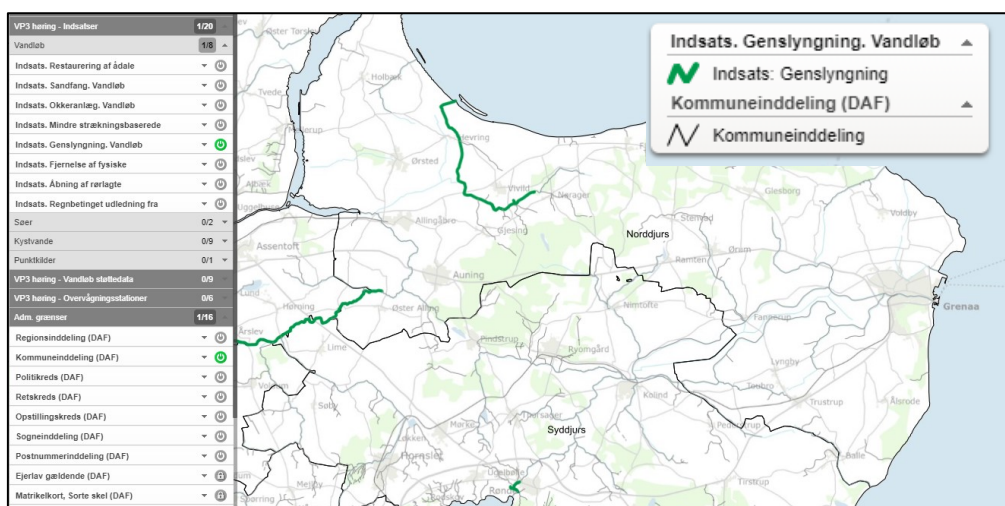
Ønsker du at se de forskellige indsatser for hver kommune, skal du blot trykke på kategorien "Adm. grænser" og derefter tænde for laget "Kommuneinddeling". Herefter vil inddelingen af landets 98 kommuner fremgå.

Der fås dermed et bedre overblik over, hvilke indsatser der gælder inden for hver kommunes grænser med en tydelig markering af grænseopdelingen.

Hvis du f.eks. har brug for at se indsatsen for genslyngning fra vandområdeplaner 2021-2027 i en bestemt kommune, tændes blot for dette lag.

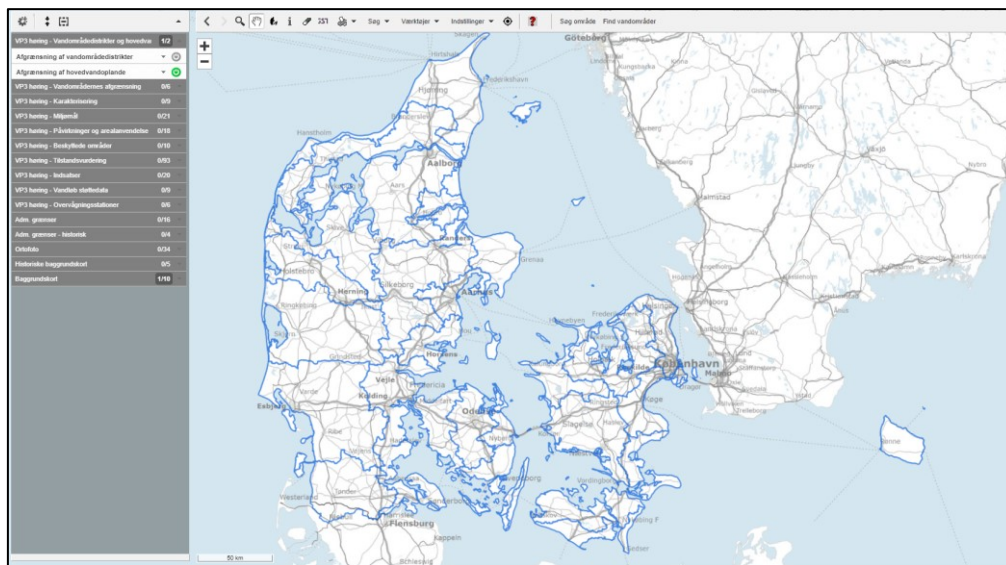
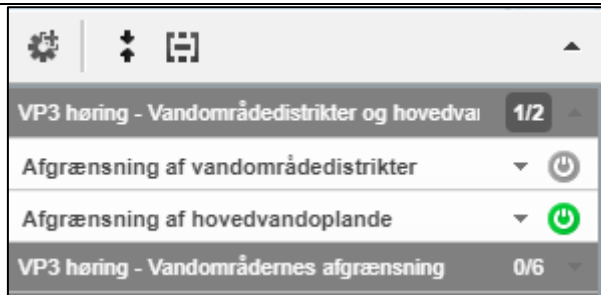
Hvis indsatsen ligger på en kommunegrænse, kan man benytte informationsfunktionen "i", hvorefter informationstabellen vil vise, hvilke kommuner indsatsen ligger ved (informationsfunktionen præsenteres længere nede i vejledningen).

Som ved inddeling af kommunegrænser, kan en

lignende opdeling fås af hovedvandoplandene.

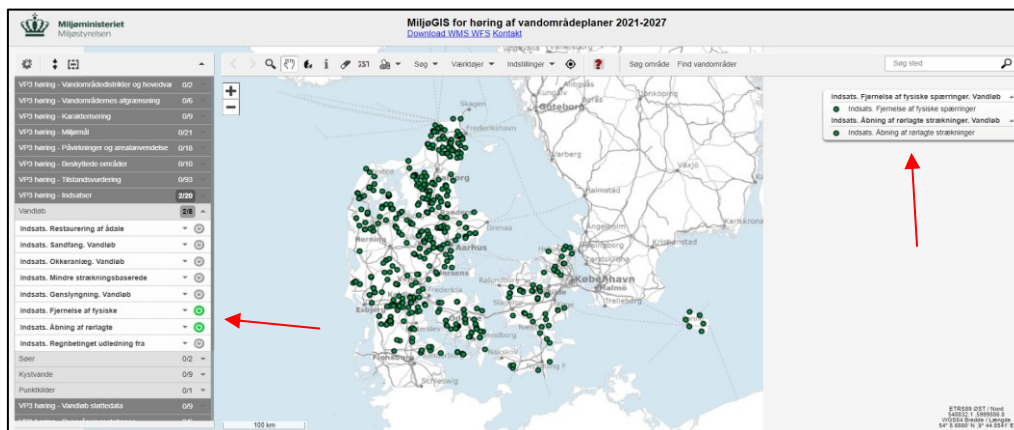
Ved at trykke på kategorien "VP3 høring – Vandområdedistrikter og hovedvandoplande" folder sig en ny kategori ud: "Afgrænsning af hovedvandoplande". Når dette lag er tændt indeles de 23 hovedvandoplande med blå afgrænsninger.

Kategorier og tabeller

I venstre side af MiljøGIS ses de forskellige kategorier. Ved at trykke på dem, udfolder der sig yderligere kategorier med oplysninger om datalag. Man kan her tænde og slukke for lag i højre side af hver kategori. Når knappen lyser grønt er datalaget tændt.

I højre side af MiljøGIS dukker der en boks op, som viser, hvilke lag der er tændt samt hvilket symbol laget har.

Man kan sagtens have flere lag tændt på samme tid, også selvom de er fra forskellige kategorier.

Hvis du har brug for at folde kategorien sammen, vil der

ved hovedkategorien stå, hvor mange lag du har tændt. På billedet ses, at der i kategorien "Baggrundskort" er tændt for ét lag.

VP3 høring - Vandområdedistrikter og hovedvæl	0/2	▼
VP3 høring - Vandområdemeres afgrænsning	0/6	▼
VP3 høring - Karakterisering	0/9	▼
VP3 høring - Miljømål	0/21	▼
VP3 høring - Påvirkninger og arealanvendelse	0/18	▼
VP3 høring - Beskyttede områder	0/10	▼
VP3 høring - Tilstandsvurdering	0/93	▼
VP3 høring - Indsatser	0/20	▼
VP3 høring - Vandløb støttedata	0/9	▼
VP3 høring - Overvågningsstationer	0/6	▼
Adm. grænser	0/16	▼
Adm. grænser - historisk	0/4	▼
Ortofoto	0/33	▼
Historiske baggrundskort	0/5	▼
Baggrundskort	1/10	▼

Under kategorien "VP3 høring - Indsatser" findes de fastlagte indsatser for hhv. vandløb, søer, kystvande og punktkilder.

Under kategorien "VP3 høring – Vandløb støttedata" findes de foreslåede indmeldinger om indsatser fra kommuner og vandråd, som Miljøstyrelsen har efterbehandlet. Det er derfor ikke alle indmeldinger, som er taget med.

Ønsker man at se alle indmeldinger fra kommuner og vandråd, henvises der til login-portalerne for vandråd og kommuner.

VP3 høring - Indsatser	0/20	▼
Vandløb	0/8	▼
Søer	0/2	▼
Kystvande	0/9	▼
Punktkilder	0/1	▼
VP3 høring - Vandløb støttedata	0/9	▼
Naturgivne forhold. Vandløb	▼	🔌
Ingen fiskevandsinteresse. Vandløb	▼	🔌
Indsats. Plantning af træer langs	▼	🔌
Indsats. Udskiftning af bundmateriale.	▼	🔌
Indsats. Hævning af vandløbsbund	▼	🔌
Indsats. Udlægning af groft materiale.	▼	🔌
Indsats. Udlægning af groft materiale	▼	🔌
Indsats. Åbning af rørlagte	▼	🔌
Indsats. Åbning af rørlagte	▼	🔌

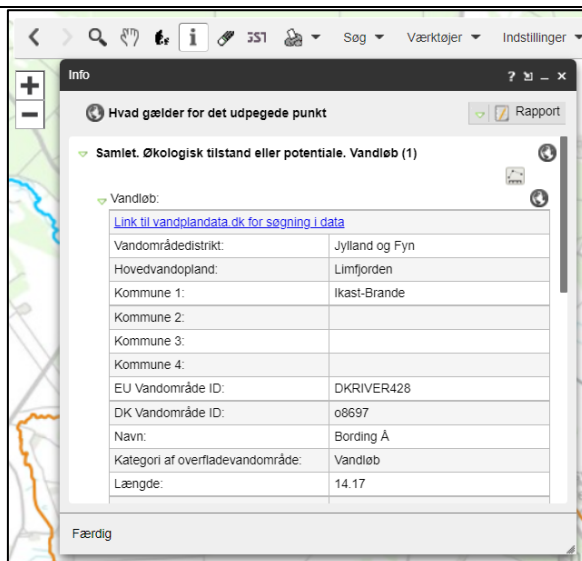
Få det fulde overblik over indsatserne for et bestemt punkt

Hvis mange lag er tændt på samme tid og man ønsker det fulde overblik over det udvalgte punkt, kan man trykke på det markerede "i" og derefter trykke på et punkt på kortet.

Herefter vil en ny tabel (info boks) komme frem med alle de oplysninger om de tændte lag, der er for netop det udvalgte

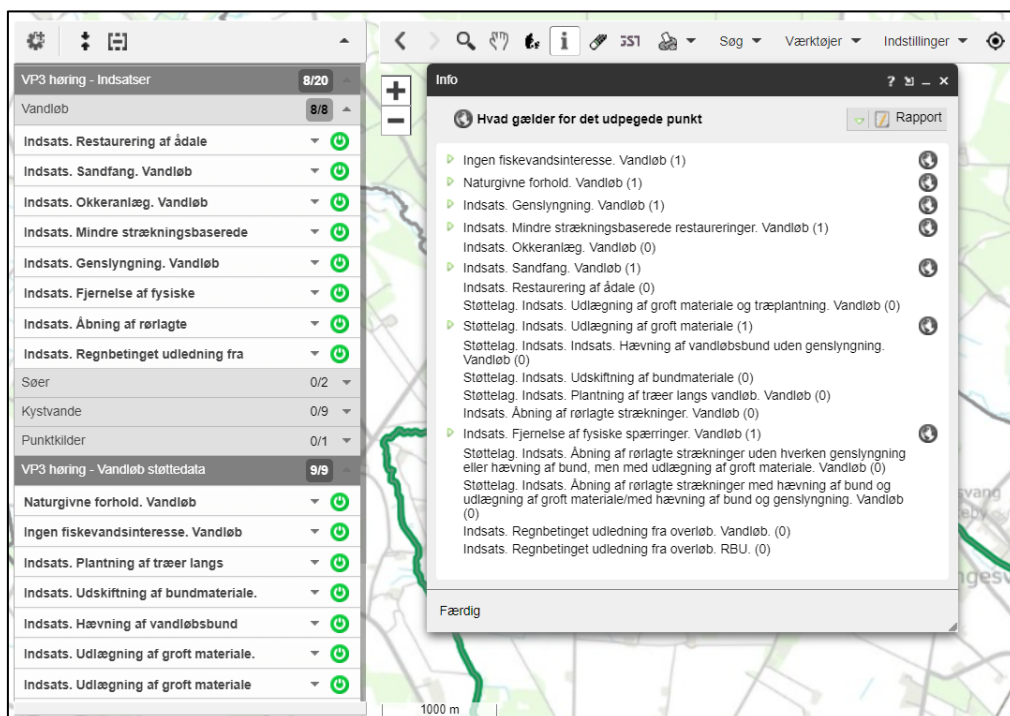

punkt (vandområde eller spærring).

Hvis der ønskes det fulde overblik over, hvilke indsatser der er fastlagt i vandområdeplanerne 2021-2027 og de indmeldte foreslåede indsatser fra kommuner og vandråd, tændes blot for alle lagene. Herefter udvælges et bestemt punkt på vandløbsstrækningen, som man ønsker information om, ved først at trykke på i'et og derefter på et sted på vandløbsstregen eller på en spærring på kortet. Særligt for spærringer gælder det, at man skal trykke på de enkelte spærringer for at få information om disse. Det er altså ikke muligt at se alle spærringer i et vandområde ved blot at trykke på stregen for vandområdet.

Som vist til højre dukker en informationstabel op. Man kan her se alle de tændte lag, hvor der efter hver kategori står enten (0) eller (1). Hvis der står (0) betyder det, at ikke er nogen data for punktet, og hvis der står (1) betyder det, at

der er data for punktet. Altså, om der er en fastlagt/foreslået indsats eller om der ikke er en fastlagt/foreslået indsats.

Ønsker du nærmere information om lagene der indeholder data, skal du blot trykke på den grønne pil til venstre for lagets navn.

Der kommer hermed en ny kategori, der hedder "Vandløb:", hvor der også er en grøn pil. Du trykker nu igen på denne, hvorefter informationstabellen om det givne vandområde folder sig ud.

